

DUDÁS FERENC:

Bolmán

Vándor! Ha utad itt a domb mellett vezet,
állj meg felette, pihentesd fáradt lábod.
Dőlj rá a roskadó korlátra,
mit a kegyelet a domb tövébe ásott.

Vagy hasalj végig a haftos hátón...
Nézd ott lenn, a fodros Dráva, — Bolmán!
S míg fogad közt fűszálat rágszálsz,
unott szemed megakad egy táblán:

Rajta csillag, és alatta sorban
esővert betűk, napszitta, fakó.
Durván belevésve a kopott deszkába;
alig, vagy nem is olvasható.

Betűzgesd csak! és lassan megérted:
sírhant a domb, a tábla fejfa volt.
Az ezerkilencszáznegyvenötös évben
temettek ide hét szabadságharcost.

»Heten fekszenek itt a Petőfi brigádból
Elestek március hó 14-én.
Meghaltak a népek szabadságáért.
Emlékük örökké él.«

— Bizony Pajtás! Mi fekszünk itt lenn, heten.
Hét bácskai fenelegény.
Együtt jöttünk és együtt haltunk meg
tavaszelő egy ködös reggelén.

Bácska szívében ringott a bölcsőnk,
a bugylijáról híres Topolyán.
Onnan jöttünk nótásan, vidáman;
oda várt vissza hét csókos szájú lány.

Nótásan, vidáman jöttünk idáig,
szemünkben virtuosos láng nevetett.
Csíntalan vágytól vert a lány szíve
esténként, ha velünk beszélgetett.

Petőfi hitét hoztuk magunkkal.
Jöttünk kiverni Hitler rabló hadát.
S bár rongyosan és tízen egy puskával;
átverekedtünk egy sor véres csatát.

Gúnyoltak bennünket, nevettek rajtunk.
Nevünk lett a »Rongyos brigád«.
Testvér se hitte, mire vagyunk képes —
Még nem látták a Bolmáni Csodát.

Jönnie kellett a légnagyobb harcnak,
mikor kigyulladt a Dráva vize.
Hitler hada, áradat szakadt ránk
s magunk maradtunk szembe vele.

Lőcsön pihentünk akkor — udvarolgattunk.
A lányok már festették a piros tojást...
és riadót recsegett egy kora reggelen,
az estéli bortól még mámoros trombitás.

— Fegyverre, előre, rajta!
A Dráva-parton nagy a veszély.
Az éjszaka németek törtek át rajta.
Bolmánban folyik a proletár vér.

Pusztá kézzel, de visszavettük Bolmánt.
Utunkon szétszórva sebesült, halott.
Ilyen Leckét a hírhedt »Jenő herceg«
mióta áll, aligha kapott.

Úgy lapultak a rekettyés partan,
mint a hajtásba került nyulak.
S ha a túlpartról segílyt nem kapnak,
reggelre közülük egy sem marad.

De jöttek a Dráván át sűrű rajokban,
s mi megfogyva, fáradtan vártuk a reggelt.
Míg nekik a Dráva ontotta a pótlást,
hozta a lőszert is, ontotta a fegyvert.

— Visszavonulni!... s ballagtunk vissza a ködben.
— Néhány hátvédül maradjon itt a hegyen!
No, hadd lássuk, most ki a legény!
... s a menetből kiléptünk mi, bugyilisok, heten.

Bizony pajtás! mi heten itt maradtunk.
Ellenünk német ezer és ezer.

De maradtunk mindenre elszántan,
a márciusi ködös reggelen.

Ekkor már volt puskánk, sarcunk is kettő.
Gábor szerezte tőlük, meg a kártyás Ficek.
Leállítottuk a dombra és néztük,
hogy bújnak ki a ködből a szürke köpönyegek.

Jöttek, imbolyogtak előre a réten, —
mi meg csak feküdtünk némán, mereven.
Szinte már a szagukat éreztük,
mikor a Gábor megbökött: — Tüzelj!

Recsegve kezdett köpködni a sárác a ködbe;
ugrált vaslábán, csővén táncolt a láng...
s előttünk, mint kukoricatarlón a tök,
hevert egy csomó telitalált »kamerád«.

Bugdácsoltak, tüzeltek, ugráltak össze-vissza.
Az avaron meg, csak szaporodott a szürke gyümölcs.
Az idő, úgy látszott, kátyúba rekedt meg,
a nap egy pillanatra mégis kikönyökölt.

Ekkorra már tán százan is feküdtek,
mozdulatlanul a nedves földeken —
és ekkor a napsütötte résen észrevették,
hogy ellenük, csak mi vagyunk heten.

Felordítottak gyáva örömmel, —
száz irányból szállt a halál felénk.
Aztán csend lett. Nem felelt rá senki.
A hét közül már egyikünk sem élt.

Hét szétronsolt, összelőtt test maradt itt.
Hét utolsó sóhaj messze-messze szállt...
át a bácskai rónákon, mégegyszer csókolni
a fiát váró hét édesanyát.

Bizony pajtás! így estünk itt el mi,
ezt mondja el a tábla neked.
Erről súg itt a tavaszi szellő,
s a méhek is itt erről döngenek.

Ha meghallgattad, menj utadra békén...
De ha utad Bácskába visz, mondd el Topolyán:
hogyan halt meg itten, itt a domb tövében,
a Petőfi-brigádból, hét rongyos proletár.